

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXVIII. April 1917.

Vintersæden har gennemgaaende overvintret ret godt, naar undtages visse følsomme Hvedesorter, der undertiden har lidt en Del Skade. Kartofflerne har haft slette Overvintringsbetingelser, dels paa Grund af Sygdomme i Kulerne, navnlig Skimmel, der begunstiges af Efteraarets fugtige Vejrlig, og dels paa Grund af den vedholdende, strænge Frost. Sneskimmel har stedvis hærget Rugen og flere Foderplanter.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for April Maaned kun indkommet 9 Beretninger, nemlig 6 fra Jylland, 2 fra Sjælland og 1 fra Lolland-Falster.

Korn. Vintersæden er gennemgaaende kommet godt over den strænge Frostperiode, skønt navnlig Hvedens Udseende ved Vinterens Ophør var sørgeligt. Selv følsomme Sorter som *Wilhelmina*-Hvede har nogle Steder klaret sig godt (Lyngby, Lolland); paa flere Egne har denne Sort dog taget en Del Skade. Fra Tystofte skrives: „Mindre haardføre Hvedesorter har lidt stærkt af Frost; i en Mark med *Dr. Wilhelmina* er $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ bortfrosset, medens samme Sort paa en lunere Plads kun har taget ringe Skade“ (Karsten Iversen). Fra Aarhus-Egnen meddeles, at sent saaet Rug har overvintret daarligt og er ødelagt saa vel paa snebare Bakker som i vandfyldte Lavninger (Kay Petersen). Fra alle Landsdele omtales mere eller mindre ødelæggende Angreb af *Sneskimmel* (*Fusarium nivale*) paa Rug; ogsaa Hvede har enkelte Steder været angrebet. I Lyngby fandtes først i April et ret stærkt Angreb af *Græssernes Traadhølle* (*Typhula graminum*) paa Vinterbyg.

Rodfrugter. Efter de foreliggende, faatallige Beretninger kan der naturligvis intet almindeligt udtales om Rodfrugternes Overvintring: medens nogle Meddelere klager over Frostskaade, fremhæves det fra anden Side, at Rodfrugterne, særlig Runkelroerne, har overvintret godt. *Drueskimmel* (*Botrytis cinerea*) er iagttaget saavel paa Runkelroer som paa Turnips og Kaalroer. Fra Stevns skrives: „Frøavlsmarker af Kaalroer og Turnips har lidt en Del Skade af Frost“ (Gejl Hansen). *Gulerodssvamp* (*Phoma rostrupii*) har gjort nogen Skade i Kulerne i Egnene omkring Aarhus og Malling.

Kartofler. Denne Afgrøde har haft de slettest mulige Overvintringsvilkaar: Det fugtige Efteraar 1916 begunstigede stærke *Skimmelangreb* (*Phytophthora infestans*) og umuliggjorde Optagning af Kartofflerne i tør Tilstand; Svampesygdomme og Bakteriose bredte sig som Følge heraf stærkt i Kulerne, og Vinterens haarde Frost førte yderligere Ødelæggelse med sig. Mange Steder er hele Kuler ødelagte af Frost. Fra Borris meddeles: „Kuler med 35 cm Jord over et Halmdække har ikke kunnet holde Frost ude, hvorimod et Jorddække paa 43 cm har formaaet det. Kulerne var snedækkede“ (N. Klitgaard). Nedkulede paa lav Bund har Kartofflerne holdt sig daarligere end paa høj Bund — og i lavtliggende Kulers Bund er yderligere fundet Vandskade. Kay Petersen, som i Vinterens Løb har undersøgt og skrællet flere Tdr. nedkulede Kartoffler (Up to date), mener i mange Tilfælde at kunne finde Skimmels Angrebepunkt i Skurvsaaene.

Foderplanter. Fra Malling-Eggen og Stevns klages over Frostskaðe paa Fransk og Italiensk Lucerne, og paa Lolland er „Kløver- og Lucernemarker noget tynde“ (Engel). I dette sidste Forhold har antagelig *Bægersvamp* (*Sclerotinia trifoliorum*) sin rundelige Andel. Ødelæggende Angreb af denne Snylter er bemærket i Askov paa Rødkløver, hvorimod Rundbælg sammesteds vel er angrebet, men er kommet godt over Sygdommen. Paa Tylstrup Forsøgsstation er i Frøavlfsforsøg med Rødkløver over Halvdelen af Bestanden ødelagt af *Bægersvamp*, og paa Stationerne i Borris og Lyngby er ligeledes iagttaget stærke Angreb paa denne Værtplante. *Sneskimmel* (*Fusarium nivale*), der i Aar har været særlig ondartet, er noteret paa følgende Foderplanter: Draphavre, Hundegræs, Alm. Rajgræs, Italiensk Rajgræs, Eenaarig Rapgræs, Rødkløver og Lucerne.

Lyngby, i Maj 1917.

C. Ferdinandsen.

Hvad Angreb af Skadedyr angaar, foreligger der kun enkelte Meddelelser om, at *Muldvarpen* (*Talpa europaea*) har været meget slem, i Løgstøregnen saaledes baade i Rug- og Græsmarker.

København, i Maj 1917.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXVIX. Maj 1917.

Maanednen maa karakteriseres som meget ugunstig for Landbruget paa Grund af *Tørke*, der i Maanedens første Halvdel var ledsaget af Kulde, i den sidste af Varme. Vintersædens Stand er mange Steder utilfredsstillende, og Foraarsafgrøderne, navnlig de sent saaede, kan ikke komme rigtig i Vækst. Regnmangelen gaar i høj Grad ud over Græsmarkerne. Fra flere Egne klages over *gule Pletter i Bygmarkerne*; *Stribesyge*, *Lyspletsyge* og *Rodbrand* har begyndt at optræde, og *Mosaiksyge* paa Frørunkelroer er allerede iagttaget et Par Steder.

Larven af *Kornets Blomsterflue* har flere Steder paa Sjælland vist sig i Rug- og Hvedemarker og har et Par Steder gjort ikke ringe Skade. Enkelte Steder har der været stærke Angreb af *Smælderlarver*.

Jordlopper og *Bladrandbiller* har i den varme, tørre Tid gjort en Del Skade.

Glimmerbøssen er kommet frem i stor Mængde i Frøroemarkerne.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Maj Maaned 1917 indkommet 16 Beretninger, nemlig 8 fra Jylland, 7 fra Sjælland og 1 fra Lolland-Falster.

Korn. Vintersæden, der som Helhed gennemgik den strænge Vinter taalelig godt — bedst paa de tidligst saaede Marker —, mødte i Maj Maaned meget ugunstige Betingelser for sin Videreudvikling: Kulde og Blæst i Maanedens første Halvdel, Sommervarme i dens sidste — men ingen eller næsten ingen Regn. Det kan derfor ikke undre, at der klages over Vintersædens Stand i de fleste Egne. *Stängelbrand* (*Urocystis occulta*) er noteret fra Hammel, Roskilde og Lyngby. Fra Hammel meddeles, at Petkus-Rug efter Halvbrak fandtes angrebet af Stängelbrand, skønt Udsæden, der stammede fra en temmelig stærkt smittet Mark, var formalinbehandlet; i Bretagne-Rug, efter ubehandlet Udsæd, var Angrebet dog stærkere (K. P. Lauridsen). Rugplanter med begyndende *Fodsyge* er tilsendt fra Tylstrup Moseforsøgsstation.

Hvad Vaarsæden angaar, meddeles fra Lolland, at der i Begyndelsen af Maanedens samt enkelte Steder i Lavninger er iagttaget *Frostskade* (Engel), og i Ringkøbingegnen har Korsby og Guldbyg taget Skade af Frosten (H. P. Christiansen). Fra Lundbyegnen skrives: „Tidligt saaet Vaarsæd staar godt; det kniber med det sidste saae“ (Jac. Søegaard), og fra Aarhuseggen meddeles, at Vaarsæden, der er ca. 3 Uger tilbage i Udvikling, har spiret daarligt paa svær Lerjord, men staar godt paa anden Jord (Kay Petersen). Fra flere Steder, Hammel, Ringkøbing, Roskilde, Lyngby, klages over *gule Pletter i Bygmarken*; fra Ringkøbing skrives: „Angrebet begyndte ca. 20. Maj og tog ret kraftig fat (let Lermuld); ved Maanedens Udgang var det dog betydelig bedre“ (H. P. Christiansen). Fra Lyngby meddeles om denne Gulfarvning, der maa skyldes Ernæringsforstyrrelser: „Atter i Aar er (i et Forsøg, hvor der har været henholdsvis Kartoffler, Runkelroer og Kaalroer som Forfrugt) Bygget efter Kaalroer meget gult, medens det efter Kartoffler staar frisk grønt; efter Runkelroer har Bygget en Mellemparve, der dog ofte staar nærmere gult end grønt. I det hele er Bygmarkerne stærkest gule i de svagt gødede eller ugødede Parceller“ (Johnsen). Svage Angreb af *Meldug* (*Erysiphe graminis*) er iagttaget paa Vinter- og Vaarbyg i Lyngby; samme Sted er i April-Maj fundet *Marssoniose* (*Marssonina secalis*) paa Vinterbyg. *Stribesyge* (*Pleospora graminea*) er i Lyngby noteret paa Karlsby allerede den 20. Maj (H. Øhlers); ogsaa fra Lundby meldes der om et svagt Angreb af denne Sygdom (Kampp). *Rodbrand* paa Byg er iagttaget paa Tylstrup Forsøgsstation.

Lyspletsyge paa Havre optraadte i Maanedens sidste Dage i Lyngby; fra Varde skrives: „Paa Forevisningsmarken i Varde har Havren kun lidt Lyspletsyge efter Rødkløver og Rajgræs, men megen efter Hundegræs“ (Ant. Pedersen). Om *Gulspidsyge* paa Havre meddeles fra Varde, at den er iagttaget i samme Omfang som tidligere, ja maaske større, og fra Lundby berettes, at Havremarkerne flere Steder har store Pletter, der dækker Halvdelen eller mere af Arealet og minder om *Gulspidsyge* (Kampp). Paa Studsgaard Forsøgsstation er fundet nogen *Rodbrand* i Havre (Ellehauge).

Rodfrugter. Fra Lundby (Kampp) og Roskilde (Greve) skrives, at 2. Aars Kaalroe- og Turnipsmarker er meget medtagne eller helt ødelagte af *Frost*; de samme Meddelere har allerede fundet *Mosaiksyge* paa Frørunkelroer. *Bederust* (*Uromyces betae*) er bemærket paa 2. Aars Runkelroer et enkelt Sted i Lundbyegnen. *Rodbrand* (*Pythium baryanum* o. a.) paa Runkelroer er iagttaget i Lyngby og Askov; fra det sidste Sted skrives: „I Runkelroemarkerne paa Sandmarken er det vanskeligt at finde en Plante, der ikke er mere eller mindre angrebet af Rodbrand“ (Frode Hansen). Paa Fodersukkerroer er bemærket et mildt Rodbrandangreb paa Tylstrup Forsøgsstation (Svendsen).

Kartofler. Fra Sorø anføres, at Up to date menes at holde sig meget daarligere, baade Vinter og Foraar, end Magnum bonum og Richters Imperator (Laur. Nielsen).

Foderplanter. Græsmarkerne har under den vedholdende *Tørke* taget en Del Skade; fra flere Steder i Jylland klages over visne Pletter og Afsvidning. *Aksbakteriose* (*Aplanobacter rathayi*) paa Hundegræs er optegnet fra Lyngby (20. Maj) og fra Roskildeegnen; *Shedesvamp* (*Epichloë typhina*) paa Hundegræs bliver aimindelig i Maanedens sidste Tredjedel.

Lucernemarkerne har lidt betydelig Frostskade i alle Landsdele; særlig er det gaaet ud over 1. Aars Markerne, hvis Bestand er af fransk eller italiensk Herkomst; men ogsaa ældre, 3-6aarige Lucernemarker har maattet pløjes om. I et enkelt Tilfælde kunde det fastslaaes, at en ældre, udgaaet Lucernemark i Nordsjælland ogsaa havde været stærkt angrebet af *Sneskimmel* (*Fusarium nivale*). Fra Lundby omtales Angreb af *Kløverens Bægersvamp* (*Sclerotinia trifoliorum*) paa Lucerne, Humle-Sneglebælg og forskellige andre Græsmarks-Bælgplanter (Kampp); i Studsgaard er Kløver og Rundbælg angrebne (Ellehauge).

Rodbrand paa Ærter er iagttaget paa Askov Sandmark og paa Tylstrup Forsøgsstation; fra Varde skrives, at Ærterne (Solo-Ært) paa Forevisningsmarken (lidt kold Sandmuld) udtyndes af *Fodsyge*.

Lyngby, i Juni 1917.

C. Ferdinandsen.

Kornsorterne. Nogle Steder paa Sjælland har der været Angreb i Rug og Hvede af Larven af *Kornets Blomsterflue* (*Hylemyia coarctata*); Angrebene er optraadt sent og har gennemgaaende ikke været stærke. Ved Tystofte, hvor Angrebet blev iagttaget i Midten af Maaneden, har Larverne dog gjort temmelig stor Skade i Hvede efter Brak – ca. 25 pCt. af Skuddene var stukne –; i Hvede efter Turnips var der derimod kun ganske enkelte Angreb. Ved Basnæs er en Hvedemark saa godt som ødelagt; Ødelæggelsen skyldes imidlertid her flere sammenstødende Forhold: Blomsterflue- og Smælderlarver samt Ajle, udbragt paa frossen Jord (Kampp).

Fritfluelarvens (*Oscinis frit*) Angreb har begyndt at vise sig i Havre. Angreb af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) er mange Steder iagttaget i Vaarsædmarker, særlig Byg, som oftest dog kun i mindre Grad. I Forsøgsmarken ved Ringkøbing har Larverne dog næsten ødelagt 6 ar Graa Havre, og ved Tylstrup Mosestation, der ofte lider under stærke Angreb, har de aldeles raseret en Havremark. Fra Holstebro skrives, at Larverne gør særlig stor Skade, fordi Planterne er lige ved at gaa i Staa af Tørke. Ved Askov har en Sommerfuglelarve arbejdet sammen med Smælderlarverne i Havren.

I Københavns Amt er Angreb af *Hvidaks-Uglens* Larve (*Hadena secalis*) begyndt at vise sig i Rugen. Ved Lyngby har der været lidt Angreb af *Korn-Jordloppen* (*Phyllotreta vittula*) i Havre og Byg.

Kaalroer og Turnips. *Jordlopperne* (*Phyllotreta nemorum*) er i den sidste Halvdel af Maaneden kommet frem i stor Mængde og har i den tørre, varme Tid gjort ikke ringe Skade; fra Roskilde hedder det saaledes, at de æder Planterne, lige saa hurtigt de skyder frem. Ompløjning har fundet Sted nogle Steder; særlig gaar det ud over de sidstsaæde Planter; fra Askov skrives, at de førstsaæde nu er for store til, at der kan ske nogen væsentlig Skade.

Glimmerbøssen (*Meligethes aeneus*) og *Skulpe-Snudebillen* (*Ceuthorhynchus assimilis*), særlig den første, er i den sidste Del af Maaneden kommet frem i meget stor Mængde.

Bælgsæd og Græsmarks-Bælgplanter. *Bladrandbiller* (*Sitones lineatus*) har mange Steder været slemme ved de forskellige Bælgplanter, især Ærterne.

Kløveraalen (*Tylenchus devastatrix*) Virksomhed synes at være sinket noget af det kolde Foraar; fra Maribo skrives saaledes, at Kløvermarkerne, som det ellers kniber med paa Lolland, staar med særdeles god Bestand i Aar (Engel).

Fodergræsser. Ved Aarhus er der i Hundegræs og Draphavre iagttaget lidt Angreb af *Timothé-Viklerens* Larve (*Tortrix palæana*), et Angreb, der forøvrigt – om end kun i mindre Grad – er iagttaget ret hyppigt de senere Aar (Kay Petersen).

Oldenborrer (*Melolontha vulgaris*) er ved Lundby og Vordingborg set sværme i ikke ringe Mængde.

København, d. 7. Juni 1917.

Sofie Røstrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXX. Juni 1917.

I Maanedens to første Tidøgn herskede fremdeles over hele Landet en sviende Tørke; Bornholm, Sjælland og Lolland-Falster fik heller ikke i Maanedens sidste Del nævneværdig Regn, medens der i de øvrige Landsdele, navnlig Jylland, faldt saa megen Nedbør, at Normalen naaedes eller oversteiges. Især Græsmarkerne blev haardt medtagne, men ogsaa de andre Afgrøder led betydelig Skade. *Hvedens Gulrust* har kun optraadt i meget ringe Grad. *Lyspletsyge* har mange Steder gjort Skade paa Havren, da Mangansulfat til dens Bekæmpelse ikke har kunnet fremskaffes. Paa Frørunkelroer er der iagttaget meget stærke Angreb af *Mosaiksyge*, og Kartoffelens *Bladrulle-syge* har begyndt at vise sig.

Fritfluelarven har flere Steder gjort stor Skade i den sent saaede Havre. I Kaalroerne har der i Slutningen af Maanedens nogle Steder været stærke Angreb af *Kaalfluelarven*. *Glimmerbøssen* har hærget Frøroemarkerne slemt. *Kartoffeltægen* har i Haver og i det hele taget, hvor Kartofflerne staar i Læ, optraadt usædvanlig ondartet.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Juni Maaned 1917 indkommet 21 Beretninger, nemlig 10 fra Jylland, 8 fra Sjælland, 2 fra Lolland-Falster og 1 fra Færøerne.

Korn. *Lyse Pletter*, fremkaldte af Tørke, er almindelige i Rug; fra de fleste Egne meldes endvidere om svage Angreb af *Stængelbrand* (*Urocystis occulta*). Om *Halmbræktersvamp* (*Leptosphaeria herpotrichoides*) paa Rug skrives fra Himmerland, at den i et enkelt Tilfælde har anrettet stor Ødelæggelse (Vester), og fra Lolland, at den særlig synes at optræde paa stærkt lerede Banker og daarligt behandlet Jord (Engél). *Meldug* (*Erysiphe graminis*) er noteret paa Vinterrug i Jyderup (Frederiksen) og paa Vaarrug i Lyngby (Johnsen). Fra Aarhus meldes om *Fusarium-Fodsyge* paa Rug (Kay Petersen). Hvad Hveden angaar, skrives fra Abed: „Hvedeafgrøderne meget forskelligartede paa Grund af forskellig Frostskaade og Snelæg (0–40 cm); delvis Oversvømmelse i Marts Maaned har virket meget skadeligt (Vestergaard). Paa flere Egne har *Tørken*, delvis i Forbindelse med Opfrysning, gjort nogen Fortræd paa Hveden. Fra Stevns skrives, at Hveden staar forholdsvis bedre end Rugen (Gejl Hansen), hvilket turde være Tilfældet mange Steder. Der er paafaldende lidt *Gulrust* (*Puccinia glumarum*) i Hveden i Aar; kun fra Sorø og Jyderup meldes om svage Angreb. *Stinkbrand* (*Tilletia caries*) og *Meldug* (*Erysiphe graminis*) er derimod almindelige. I Ballerup er iagttaget et ret stærkt Angreb af *Hvedens Støvbrand* (*Ustilago tritici*) paa Criewener Hvede (Greve). Fra Jyderup meldes om *Lyspletsyge* paa Hvede (Frederiksen), og i Holsted-Brammingeegnen er et Par Steder iagttaget *Gulspidsyge* paa denne Sædart.

Vaarsæden, især den sent saaede, har lidt meget af Tørke; paa Stevnsegnen er der i Tidsrummet fra Foraarsædens Saaning til Udgangen af Juni højst faldet 30 mm Regn (Gejl Hansen). *Nøgen Bygbrand* (*Ustilago nuda*) er angivet paa Abed Binderbyg, Guldbyg, Hannchen Byg, Prentice Byg (et ganske svagt Angreb) og Karlsbyg; i en Mark med Abed Binderbyg paa Koldingegnen fandtes 3,17 pCt. af Planterne angrebne. *Dækket Bygbrand* (*Ustilago hordei*) er paa Lolland iagttaget i ret stor Udstrækning paa Guldbyg (Engel). *Stribesyge* (*Pleospora graminea*) optræder overalt almindelig; stærke Angreb træffes især paa Karlsbyg, men ogsaa i Prentice Byg er der paa Lolland noteret 5–10 pCt. sribesyge Planter. Fra Malling skrives: „Udsæd af Binderbyg fra stærkt sribesyge Afgrøde i 1916 er fuldstændig afsvampet ved 4 Timers Neddypning i Formalinopløsning (Hartvig Larsen); omvendt klages over betydelige Angreb af Stribesyge i Stevns og paa Hammelegnen, hvor man har undladt Afsvampningen. Fra flere Egne meldes om Angreb paa Byg af *Meldug* (*Erysiphe graminis*), *Bladpletsyge* (*Pleospora teres*), *Fodsyge* og *Rodbrand*; om de to sidste Sygdomme skrives fra Lolland, at de især findes paa Marker, der paa Grund af slet Afvanding blev daarligt behandlede i Foraaret (Engel). I Sydjylland er der som sædvanlig stærke Angreb af *Gulspidsyge*, saa vel paa Byg som paa Havre, særlig paa sort-sandede Arealer. *Lyspletsyge* paa Havre har i Aar, hvor Mangansulfat ikke har kunnet fremskaffes, spillet en større Rolle end sædvanlig. Fra Sorø skrives, at Kaligødning et enkelt Sted skal have modvirket Angrebet tydeligt (Laur. Nielsen), og fra Askov meddeles, at Lyspletsygen paa Havre, der i Foraaret optraadte paa flere af Markerne paa Lermarken, nu næsten overalt er forsvundet undtagen i Gødningsforsøgenes kalimanglende Parceller (Frode Hansen). Om *Nøgen Havrebrand* (*Ustilago avenae*) skrives fra Malling, at den paa Steder, hvor man Aar efter Aar undlader at afsvampe Udsæden, nedsætter Kornudbyttet i følelig Grad (Hartvig Larsen). *Rodbrand* paa Havre optræder i Jyderupeggen i stor Udstrækning, og fra Askov skrives: „I alle Havremarker paa Lermarken findes $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ pCt. af Planterne angrebne af *Fusarium-Rodbrand*; de lyserøde Myceliepuder findes under de to nederste Skeder, og Stænglen derunder saa vel som Roden er sorte og næsten ødelagte af vaad Forraadnelse, medens hele Planten er vissen; paa Sandmarken findes enkelte Straa med samme Angreb, men Forraadnelsen har her en mere tør Karakter (Frode Hansen). *Meldug* (*Erysiphe graminis*), der kun sjælden optræder paa Havre, er iagttaget paa denne Afgrøde i Jyderup (Frederiksen).

Rodfrugter. Runkelroerne spirede mangelfuldt, dels paa Grund af Frøets lave Spireevne og dels paa Grund af *Tørke*. *Rodbrand* (*Pythium baryanum* o. a.) rapporteres fra flere Steder, særlig paa kalktrængende og slet behandlede Jorder. *Mosaiksyge* optræder stedvis ondartet; saaledes skrives fra Sydsjælland, at der i flere Marker er indtil 50 pCt. af Frøerne angrebne (Kampp), og fra Malling: „I saa vel Barres som Eken-dorfer og Elvetham har jeg fundet langt den største Del af Planterne angrebne af Mosaiksyge, værst paa Ejendomme med gammel Frøavl“ (Hartvig Larsen). I Lyngby er Mosaiksygen allerede iagttaget paa 1. Aars Runkel- og Sukkerroer, hvor disse staa i Nærheden af syge Frøer (H. Øhlers). Paa Lolland er der stærke Angreb af *Lyspletsyge*.

Kartofler. *Bladrullesygen* begynder at vise sig. Paa tidlige Sorter er der iagttaget Angreb af *Kartoffel-skimmel* (*Phytophthora infestans*) enkelte Steder i Stevnsegnen (Gejl Hansen). *Sortbensygen* (*Bacillus phytophthorus*) har i Aar haft slette Udviklingsbetingelser og optræder kun sparsomt.

Foderplanter. Ingen Afgrøde har lidt mere af *Tørken* end Græsmarkerne, der i stor Udstrækning er afsvedne. Paa Ager Hejre er i Lyngby iagttaget *Meldug* (*Erysiphe graminis*) og i Askov *Fusarium-Fodsyge*.

Sneglebæg og Lucerne har i Aged lidt stærkt af *Bægersvamp* (*Sclerotinia trifoliorum*); i nogle Parceller findes næsten alle Planter angrebne (Vestergaard). Fra Askov skrives: „Lucernen paa Lermarken har lidt en Del af Bægersvamp; der er mange visne Planter, og i Roden paa dem alle findes mange Sklerotier; sidste Sommer og Efteraar kunde man se Svampens Mycelium helt oppe i Toppen paa Lucernen, og selv midt paa Sommeren ansattes Sklerotier helt op under Blomsterstanden“ (Frode Hansen). Svage Angreb af *Rodfiltsvamp* (*Hypochnus violaceus*) er iagttaget i flere Lucernemarker i Sydsjælland, et særlig stærkt Angreb i en 2-aarig Mark i Hammer (Kampp). Fra Djursland skrives: „En Lucernemark, der i Fjor, kort efter Udsæden, var meget medtaget af *Rodbrand*, bærer i Aar en meget kraftig Afgrøde; Marken blev i Fjor haandhakked og ikke slaaet“ (Larsen-Ledet).

Lyngby, i Juli 1917.

C. Ferdinandsen.

Kornsorterne. *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) har mange Steder i Stevns været slemme i Havre og Byg, særlig efter Roer og Grønjord. Om Angreb af *Havreaalen* (*Heterodera Schachtii* var. *avenae*) foreligger der kun faa iagttagelser; fra Lolland-Falster skrives der: „Overordentlig mange Marker ses paa lang Afstand ujevne paa Grund af dens Angreb“ (Engel).

Fritfluen (*Oscinis frit*) har flere Steder gjort stor Skade i den sent saaede Havre o: i den i Forhold til det sene Foraar sent saaede (Midten af Maj), medens den, der blev saaet i Slutningen af April ikke er videre angrebet. Ved Tylstrup er der ogsaa iagttaget Angreb i Byg, saaet i Midten af Maj. *Hvidakdsdannelse* i Havre er paa Lolland særlig fremtrædende, muligvis som Følge af Tørken. Et Par Steder er der iagttaget stærkt Angreb af Larven af *Bygfluen* (*Chlorops taeniopus*), saaledes i Hads Herred i en Mark med Prenticebyg efter Byg, medens der i et Stykke af samme Mark, hvor Forfrugten var Kartofler, kun var faa angrebne Planter. Om *Hvedemyggen* (*Cecidomyia tritici*) hedder det fra Aged, at der kun er iagttaget faa, næppe en Tredjedel, af det sædvanlige gennemsnitlige Antal. Angreb af *Hvidaksuglen* (*Hadena secalis*) er iagttaget rundt omkring, men ikke i større Mængde. Svage Angreb af *Rug-Blærefoden* (*Limothris denticornis*) har vist sig flere Steder. Ved Holstebro er et Stykke Juli-Byg paa let Sandjord stærkt angrebet af samme Blærefod; Skederne er stærkt medtagne og en Del af Akset, særlig Spidsen, er gold og har fjerformig optrævlede Avner.

Spurve (*Passer domesticus*) har ved Lyngby allerede begyndt at arbejde i Vinterbygget og i meget tidlig Vaarbyg.

Kaalroer og Turnips. Angreb af *Kaalfluellarven* (*Anthomyia brassicae*) er iagttaget i mange Kaalroemarker -- enkelte Steder ogsaa i Turnips; i Slutningen af Maanedens har Larverne nogle Steder været ret ondartede, saa at mange Planter, især paa let og løs Jord, er vælted. Om stærke *Jordloppeangreb* (*Phyllotreta nemorum* o. a. Arter) foreligger der kun Meddelelse fra Hads Herred, hvor flere Marker har maattet saas om; fra Stevns hedder det derimod, at der er forholdsvis lidt Angreb i Aar. *Kaalmøl* (*Plutella cruciferarum*) er iagttaget ved Lyngby og Tystofte; det første Sted fandtes der lidt Larveangreb i Hvidkaal de første to Tredjedele af Maanedens; fra det sidste Sted skrives der, at Kaalmøllene er begyndt at sværme i Turnipsmarkerne. *Glimmerbøssen* (*Meligethes aeneus*) har hærget Frømarkerne, der i Forvejen havde en meget tynd Bestand af Planter, stærkt, saa der efter flere Meddeleles Mening vist kun vil blive en lille Høst. Ved Odder er først i Maanedens iagttaget stærke Angreb af Larven, der arbejdede i Blomsterne, saa at de visnede inden Bestøvningen. Flere Steder har man med godt Resultat anvendt Indfangning og Afrystning.

Runkel- og Sukkerroer. *Kuoporme* (*Agrotis segetum*?) har i Frijsenborg-Faurskov Birks Landboforenings Forevisningsmark gjort betydelig Skade i Runkelroer. Larven af *den matsorte Aadselbille* (*Silpha opaca*) har i Begyndelsen af Maanedens optraadt i forskellige Egne, dog ikke i større Mængde; i Silkeborgegnen har der dog været ret stærkt Angreb paa en Runkelroemark (saaet den 19. Maj), særlig i et Stykke, hvor der var Gødningsforsøg; her var Bladene fuldstændig afgnavede. Fra Odder meddeles, at Larverne hist og her ved Huse og Havegårder findes i Mængde paa Skræppe, hvorfra de gaar over paa nærliggende Roemarker. Larven af *Bedefluen* (*Anthomyia conformis*) er flere Steder optraadt i ikke ringe Mængde. Omkring den 10. Juni gjorde den ved Askov stor Skade i Runkelroerne; „Bladene visnede“, skrives der, „næsten helt bort, og det saa ud til, at det kunde blive nødvendigt at pløje en Del af Markerne om. Angrebet forsvandt imidlertid hurtigt igen, og det var kun faa Planter, der blev dræbt, men de blev forsat stærkt i Væksten“ (Frode Hansen). *Bedelusene* (*Aphis papaveris*) har vist sig nogle Steder, men har ikke faaet nogen videre Udbredelse.

Kartofler. *Kartoffeltægen* (*Calocoris bipunctatus*) har rundt omkring været usædvanlig talrigt til Stede. Den holder sig imidlertid til Haver og lune Steder, hvor der er Læ langs Hegn og lignende Steder og kommer sjældent paa aabne Marker. I Haverne har den gjort overordentlig stor Skade. Larven af *Kartoffelboreren* (*Hydroecia micacea*) er iagttaget enkelte Steder.

Græsmarks-Bælgplanter og Bælgssæd. *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) er iagttaget rundt omkring paa de fleste Afgrøder, men har kun enkelte Steder gjort større Skade. Fra Tystofte meddeles, at Larven af *Spidsmus-Snudebillen* (*Apion apricans*) huserer i Kløverhovederne, saa Frøavlen sikkert vil blive betydelig forringet. Et Par Steder er der iagttaget Angreb i Lucerne af *Lucernegnaverens* Larve (*Phytonomus variabilis*).

Kløveraalen (*Tylenchus devastatrix*), hvis Angreb i Maj Maaned ikke var særlig fremtrædende, har i Juni Maaned taget fat som sædvanlig; paa Lolland har den mange Steder i Forening med Tørken ødelagt Kløverne i den Grad, at Græsmarkerne i Genvæksten er fuldstændig blottet for Kløver (Engel).

Ved Lyngby er Larven af *Timothévikleren* (*Tortrix paleana*) fundet paa forskellige Græsser. Ved Aarhus er der i Hundegræs iagttaget *Hvidaks*, forårsaget af *Mider* (*Pediculoides graminum*) samt lidt Angreb af *Frøgræs-Uglen* (*Apamea testacea*).

København, den 7. Juli 1917.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXXI. Juli 1917.

Regnen omkring den 20. forbedrede i væsentlig Grad Høstudsigterne, som paa dette Tidspunkt kun tegnede daarligt paa Grund af Tørke. Hist og her paa lave Jorder tog Kartofflerne Skade af Frost Natten til den 8. Paa Kornsorterne har *Rustangreb* været sparsomme, hvorimod *Fodsyge* og *Meldug* har optraadt ret ondartet. I Jylland er gjort det første danske Fund af *Lucernebrok*, en i Amerika og forskellige europæiske Lande optrædende, farlig Lucernesygdom, der skyldes et Svampeangreb.

Knoporme optræder i usædvanlig stor Mængde og har allerede gjort stor Skade i Turnips, Runkelroer og – i mindre Grad – i Gulerødder og Kartoffler. *Smælderlarver* har nogle Steder gnavet Spirerne af Læggekartoflerne, saa at mange Planter er stærkt forsinkede i Væksten og staar med faa og svage Skud. *Kaallusene* er i de sidste Dage af Maanednen kommet frem i uhyre Mængder og truer med at ødelægge Kaal og Kaalroer.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Juli Maaned 1917 indkommet 24 Beretninger, nemlig 13 fra Jylland, 7 fra Sjælland, 1 fra Fyen og 3 fra Lolland-Falster.

Korn. *Brunrust* (*Puccinia dispersa*) og *Meldrøjer* (*Claviceps purpurea*) synes i Aar at optræde sparsomt paa Rugen, hvorimod *Stængelbrand* (*Urocystis occulta*) forekommer meget almindeligt; fra Djursland skrives, at denne Sygdom kan optræde ret almindelig selv i Marker, der er fremavlede efter afsvampet Stam-sæd, og hvor Afgrøderne i Fjor var saa godt som fri for Stængelbrand (Larsen Ledet). Paa Hveden er Angrebet af *Gulrust* (*Puccinia glumarum*) meget ubetydeligt; derimod optræder *Fodsyge* (*Fusarium*-Arter og *Leptosphaeria herpotrichoides*) overalt almindeligt og i flere Egne ondartet. Fra Tavlov meddeles saaledes om stærke Fodsygeangreb efter Byg og Blandsæd (M. Olsen), og fra Holstebro skrives, at Fodsyge optræder stærkt i talrige Hvedemarker — i et enkelt Tilfælde synes et Tilskud af 75 kg Chilisalpeter pr. ha at have reddet Afgrøden tildels (Overgaard). I en Hvedemark paa Stevns var en Plet paa ca. 1 ha ødelagt af *Fusarium*-Fodsyge (Gejl Hansen). Det er sandsynligt, at den ugunstige Vinter og Sommertørken har bidraget til Fremkomsten af saadanne stærke *Fusarium*angreb ved at svække Planterne; tillige maa det fugtige Høstvejr i Fjor have begunstiget Angrebet paa Kærnerne og derved forøget Saasædssmitten. Nogle Meddelelser om *Stinkbrand* (*Tilletia caries*) i Hvede, afsvampet med Blaasten, giver Anledning til at fremhæve, at stærkt brandig Hvede kun kan afsvampes virksomt efter forudgaaende Afskumning af de hele Brandkorn; tillige maa man passe paa ikke at faa den afsvampede Saasæd tilstøvet igen af Brandsporer ved Behandling af uafsvampet Sæd, Rengøring o. l. i Afsvampningsrummet: et Stinkbrandangreb paa 1,7 pCt. i Frederikssundegnen, efter formalinbejdset Udsæd, kunde saaledes føres tilbage til denne Aarsag. *Hvedens Støvbrand* (*Ustilago tritici*) er noteret et enkelt Sted i Syd-sjælland (Kampp).

Paa Byg har *Meldug* (*Erysiphe graminis*) optraadt almindeligt og stedvis heftigt paa lave Jorder eller i sent saaeede Afgrøder. Fra Tylstrup skrives: „I et Saatidsforsøg med Byg er det sidst saaeede (19. Maj) meget medtaget af Meldug, og særlig slemt er Angrebet paa Vestsiden af Bygmarken, der ligger op til et Læbælte“ (Svendsen). Paa Horsenseggen har J. Lind bemærket et stærkt Angreb af Meldug paa sent saet 6rd. Byg, medens en Nabomark med tidligt saet 2rd. var fri. *Stribesyge* (*Pleospora graminea*) synes meget udbredt og er ondartet hos let angribelige Varieteter og paa tidligt saaeede Marker; ogsaa i Prenticebyg kan forekomme Angreb paa 20–25 pCt. (Kampp). *Fusarium-Fodsyge* er meget fremtrædende saavel i Byg som i Havre. Fra Tune skrives, at *Bygrust* (*Puccinia anomala*) optræder sparsomt (O. Christensen). *Rodbrand* paa Havre angives som ondartet talrige Steder paa Lolland: Planterne er lave, nedliggende, med korte Stængelled og uden Symptomer paa Fodsyge (Engel); ogsaa fra Sydsjælland og Vardeegnen meldes om Angreb af Rodbrand paa henholdsvis Gul og Graa Havre. Stærke Angreb af *Gulspidsyge* paa Graa Havre er noteret et Par Steder i Vendsyssel.

Rodfrugter. Fra flere Egne meldes om *Rodbrand* (*Pythium baryanum* o. a.) paa Runkelroer, og fra Horsenseggen angives, at *Bedens Tørforraadnelse* (*Phoma betae*) er almindelig paa tørre Marker. *Kaalbrok-svampen* (*Plasmodiophora brassicae*) har begyndt sine Hærgninger: fra Malling skrives, at Kaalroer, udsaaede paa gammel Skovjord, hvor der aldrig før har været korsblomstrede Kulturplanter, er totalt ødelagte af denne Snylter. *Hvidbakteriose* (*Bacillus carotovorus*) er i Mallingegnen noteret paa tidligt saet Turnips, og *Brunbakteriose* (*Pseudomonas campestris*) paa tidligt saaeede Kaalroer, efter Kaalflueangreb (Hartvig Larsen). Paa Blangstedgaard fandtes omkring Maanedens Midte nogle pCt. af Planterne i en Cikoriemark angrebne af en Rødsygdom, idet de paagældende Rødder var rørformet udhulede og brune indvendig. Ved en nærmere Undersøgelse fandtes Hulhedens Vægge foroven beklædt med en fugtig skinnende, tynd Belægning, der viste sig at skyldes ganske smaa (ofte 1–2 Mikr. lange og 1/2 Mikr. brede), stavformede Bakterier. Da denne formodede *Bakteriose* ikke tidligere synes bemærket, vil Forsøgsvirksomheden være meget taknemlig for Oplysninger om eventuelle nye Fund.

Kartofler. Natten til den 8. Juli frøs Kartofflerne paa Lavmosen paa Tylstrup Moseforsøgsstation fuldstændig bort (Abildgaard), og paa Køgeegnen iagttoges ogsaa Frostvidning af Kartoffeltoppe paa dette Tidspunkt (Greve). *Sortbensyge* (*Bacillus phytophthorus*) optræder meget udbredt, men i Almindelighed ikke stærkt; dette hænger sammen med, at Læggekartoflerne paa Grund af det fugtige Fjoraar ofte har været smittede, medens Betingelserne for Sygdommens Trivsel i Aar har været ret ugunstige. *Kartoffelskimmel* (*Phytophthora infestans*) er fundet spredt i alle Landsdele, men Angrebet er endnu i sin første Begyndelse, og fra flere Egne fremhæves, at Sygdommen ikke er iagttaget. *Bladrullesyge* omtales fra flere Egne som ondartet; fra Holstebro berettes om en Mark, hvor næppe een Kartoffelplante er fri (Overgaard), og fra Vardeegnen skrives, at Bladrullesygen optræder rigeligt, ogsaa paa let og tør Sandmuld (Ant. Pedersen). Paa Tylstrup Forsøgsstation er flere Sorter i det derværende Sortsforsøg stærkt angrebne af Bladrullesyge, og Frøplanterne ret stærkt (Svendsen). *Lyspletsyge* er iagttaget paa moseagtig Grund, efter Staldgødning, paa Roskildeegnen (Greve).

Foderplanter. Fra Konsulent Hartvig Larsen, Ask pr. Malling, er tilsendt en Lucerneplante med en ærtestor Galle ved Grunden af Stænglen. Undersøgelsen viste, at Gallen var frembragt af *Lucernebrok-svampen* (*Urophlyctis alfalfae* (Lgh.) Magn.). Denne Organisme, der mærkværdigt nok først er iagttaget i Ecuador paa indført Lucerne og siden er fundet flere Steder i U. S. A., samt i Italien, Schweiz, Bayern, Elsas og England, danner i fuldt udviklet Tilstand korallignende Udvækster, bestaaende af talrige, mest ærtestore Galler, omkring Plantens Rodhals, fortrinnsvis paa Rodstokkens Rødder. Selv gamle og kraftige Planter kan dræbes af

Svampen. Gennemskærer man en af de omtalte Gæller, ser man paa Tværnsnitfladen store, uregelmæssige, brune Partier, der er adskilte eller delvis adskilte af lysere Skillevægge. De brune Masser er Svampens Hvilesporer, der er lejrede i store Hulrum, og de lysere Skillevægge bestaar af det mellem Hulrummene liggende, stærkt sammentrykte Cellevæv af Værtplanten. — Der vil blive anstillet nærmere Undersøgelser over denne Svamp paa Findestedet; men da det er meget vigtigt snarest at faa de fyldigst mulige Oplysninger om denne nye Fare for vor Lucernedyrkning, henstilles det til vore Medarbejdere at skænke sygnende Lucernemarken, især paa fugtig Grund, en forøget Opmærksomhed.

Lyngby, i August 1917.

C. Ferdinandsen.

Kornsorterne. *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) har i Lavmosen ved Tylstrup ødelagt en Mark med Grønjordshavre efter flere Aars Græsleje og forvandlet den til en Pileurtafgrøde. Angreb af *Havreaalen* (*Heterodera Schachtii* var. *avenae*) omtales fra nogle Egne paa Sjælland; fra Roskilde hedder det: „Havreaalens Angreb er i Aar af ringe Betydning, formodentlig paa Grund af Tørken“ (Greve).

Fritfluellarven (*Oscinis Frit*) har flere Steder været slem ved meget sent saadet Havre, særlig Vikkehavre og Staldfoder. Foruden det sædvanlige Angreb ved Grunden er der ogsaa i Havretoppen iagttaget noget Angreb af den: enten er Stænglen over øverste Knæ gnavet, saa at hele Toppen er visnet, eller selve Toppen er bearbejdet inden Skridningen (Hvidaks), eller enkelte Smaaaks er ødelagt efter denne. *Hvidaks* i Havren skyldes dog sikkert kun for en mindre Del Fritflueangreb, medens *Blærefødder* (*Thrips*) i Forbindelse med Tørke og noget Bladlusangreb synes at have større Andel heri — bortset fra den Hvidaksdannelse, der stammer fra et langt tidligere Tidspunkt, og hvis Aarsag endnu staar hen i det uvisse. Angreb af *Bygfluens* Larve (*Chlorops taeniopus*) ses paa Grund af den sene Saaning og Tørken langt hyppigere end sædvanligt; adskillige Procent, særlig af sentsaaet 6rd Byg er ødelagt af Larven.

Flere Steder i Københavns Amt er der iagttaget Angreb af Larven af *Den hessiske Flue* (*Cecidomyia destructor*); paa en Mark ved Hedehusene var Angrebet særlig ondartet: pletvis laa her en Mængde Planter knækkede. Ved Tune er Larven ogsaa fundet i Hvede. Larven af *Halmhvæpsen* (*Cephus pygmaeus*) er som sædvanlig iagttaget ved Tune i Byg og Hvede, dog sparsommere end i tidligere Aar. Lidt Angreb af *Hvedemyggens* Larve (*Cecidomyia tritici*) er fundet enkelte Steder; fra Abed skrives: „Som det var at vente efter det ringe Antal, hvori Myggene viste sig, er der saa godt som ikke Angreb at se i Aksene“ (H. A. B. Vestergaard). Fra Tune skrives, at *Den orange-gule Hvedemyg* (*Cecidomyia aurantiaca*), som for nogle Aar siden var ret almindelig der, nu synes helt forsvundet (Otto Christensen). Ved Lyngby har Angreb af *Aks-Uglen*s Larve (*Hadena basilinea*) været temmelig stærkt i Hvede, hvor der findes mange gnavede Kærner; svagere Angreb er iagttaget i de andre Kornsorter (H. Øhlers). *Bladlus* (*Siphonophora cerealis* og *Aphis avenae*) optraadte almindeligt paa alle fire Kornsorter — flere Steder endogsaa meget talrigt, saa at de har gjort en Del Fortræd. *Rug-Blærefoden* (*Limothrips denticornis*) har været meget talrigt til Stede indenfor Skederne og har paa sine Steder (Holstebro, Allerslev i Sydsj.) gjort megen Skade i Byg. *Korn-Blærefoden* (*Thrips cerealium*) fandtes meget almindeligt i stor Mængde i Havretoppene, hvor de bearbejder Avnerne og som ovenfor nævnt kan frembringe Hvidaks — ofte finder man dem ogsaa indenfor Inderavnerne ved Grunden af Kærnen, hvor de muligvis beskadiger Kimen. Ved Lyngby er der iagttaget meget stærkt Angreb af *Havremiden* (*Tarsonemus spirifex*), som ellers synes at være meget sparsomt til Stede.

Fra Allingaabro skrives, at tidlig saadet Byg og Vinterbyg flere Steder er angrebet stærkt af *Raager* (*Corvus frugilegus*); allerede først i Maaneden begyndte Raagerne og blev senere efterfulgt af *Spurvener* (*Passer domesticus*) (Jens Hansen). Spurve har forøvrigt været paa Færde mange Steder i Kornmarkerne.

Kaalroer og Turnips. *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) optraeder i usædvanlig stor Mængde og har flere Steder gjort meget stor Skade; ved Næstved er flere Tdr. Ld. Turnips ødelagt og ompløjet paa Grund af dette Angreb. Som sædvanligt er mere eller mindre stærke Angreb af *Kaalfluellarven* (*Anthomyia brassicae*) iagttaget rundt omkring, dog synes Angrebene ikke at have været saa ondartede som i de foregaaende Aar. Paa Lolland-Falster har *Jordlopper* (*Phyllotreta nemorum*) været stærkt i Virksomhed; flere Steder har man saadet om indtil 3 Gange, og de har straks raseret hele Afgrøden. Nogle Steder har de ogsaa været meget talrigt til Stede i Frøroerne. *Kaalmøllarver* (*Plutella cruciferarum*) findes overalt — som Regel dog ikke i større Mængde. *Hvidsværmere*, særlig den lille Art (*Pieris rapae*) har sværmet i uhyre Mængde; i Haverne er Larverne i fuld Virksomhed, medens de som Regel endnu kun findes enkeltvis paa Marken. *Kaallus* (*Aphis brassicae*) har været paa Færde i lang Tid, men særlig de sidste Dage af Maaneden er deres Antal vokset i en saadan Grad, at Kaal- og Kaalroemarken truer med at blive ødelagt af dem; desværre har Sprøjtning med Tobaksekstrakt langt fra den Virkning overfor dette Angreb som overfor Angreb paa Frøroer. Ved Skanderborg er der iagttaget et meget ondartet Angreb af *Den plettete Skjoldbille* (*Cassida nebulosa*) paa Turnips. Billerne be-

gyndte ved den ene Side og havde efter kort Tids Forløb allerede raseret en Tredjedel af Marken. I Frøroerne har *Glimmerbøssen* (*Meligethes aeneus*) samt Larver af *Skulpe-Snudebiller* (*Centhorrhynchus assimilis*) og *Kaal-Galmyggen* (*Cecidomyia brassicae*) gjort en Del Skade i Skulperne.

Runkel- og Sukkerroer. *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) optræder meget almindeligt i Roemarkerne og har mange Steder (Møen, Lolland-Falster, Sydsjælland) forårsaget stor Ødelæggelse. Roerne har, som det hedder, paa Grund af den forfærdelige Tørke, „ikke faaet Vækstkraft nok til at frigøre sig for Virkningen af Larveangrebene“ (H. A. B. Vestergaard). Fra Møen skrives, at Angreb i Runkelroer truer disse med total Ødelæggelse; Roerne er ca. $\frac{1}{2}$ – $1\frac{1}{2}$ Tm. i Gennemsnit, men Larverne æder dem midt over. Larverne af *Bedefluens* (*Anthomyia conformis*) anden Generation begyndte omtrent midt i Maaneden; sidst i Maaneden saa et Stykke Runkelroer i Askov paa Afstand ud, som om det var svedet af; „nu“, skrives der, „er Angrebet afsluttet uden at have gjort videre Skade“ (Frode Hansen). *Bedelusen* (*Aphis papaveris*) optræder meget sparsomt; kun fra Tune meddeles det, at ca. d. 20. Juli var adskillige Frøroerplanter ret stærkt besat, hvorefter Sprøjtning med Tobaksekstrakt paabegyndtes.

Ved Allingaabo er der iagttaget et Angreb af *Raager* (*Corvus frugilegus*) i en Runkelroemark.

I *Gulerødder* er der adskillige Steder fundet lidt *Krusesyge*, forårsaget af *Gulerods-Bladloppen* (*Trioza viridula*). Angreb af *Gulerodsfluens* Larve (*Psila rosae*) findes saa at sige ikke i Aar, eller er i hvert Tilfælde meget sparsomt til Stede. Enkelte Steder har der været Gnav af *Knoporme* (*Agrotis segetum*).

Kartofler. *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) har nogle Steder gjort stor Skade, saa en Mængde Planter er gaaet ud eller staa med enkelte tynde, sent fremkomne Skud; ved Opgravningen ses det tydeligt, skrives der, at 2–4 Stængelspirer er overgnavet. Fra Grenaa skrives, at saadanne Angreb er sædvanlige paa en Ejendom i Kolindeggen, hvor Jordbunden er sortsandet, lav og meget løs Engjord, og at det ved Nedkulingen af Kartofflerne myldrer med Larver; man mener – og det sikkert med Rette – at disse igen føres ud fra Kullerne i Marken. I Sydsjælland og paa Lolland har der nogle Steder været ret stærke Angreb af *Knoporme* (*Agrotis segetum*). Angrebene af *Kartoffeltægen* (*Calocoris bipunctatus*) er fortsat ind i denne Maaned.

Græsmarks-Bælgplanter og Bælgæd. Fra Lundby skrives, at der i Begyndelsen af Maaneden fandtes mange ondartede Angreb af Larven af *Lucernegnaveren* (*Phytonomus variabilis*); de ødelagde særlig Resten af første Slet, saa Planterne blev næsten fuldstændig afbladede og visnede (Kampp). Ved Tylstrup var i Slutningen af Maaneden en Ærtemark stærkt hjemsogt af *Ærteviklerlarver* (*Grapholitha* sp.) og *Bladlus* (*Siphonophora pisi*?). Ved Abed er *Kløver-Spidsmussnudebiller* (*Apion apricans*) fundet i stor Mængde i Blomsterhovederne.

Paa Lolland-Falster er Kløveren ødelagt dels af *Kløveraal* (*Tylenchus devastatrix*), dels af *Tørke*.

København, d. 7. August 1917.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXXII. August 1917.

Vejret var i Begyndelsen af Maaneden varmt og tørt, men blev derefter regnfuldt og blæsende. Den ikke indhøstede Sæd led meget herved, og Havren spirede stærkt i Hobene. *Kaalbroksvampen* har stedvis anrettet megen Ødelæggelse, og *Kartoffelskimmelen* har i Maanedens sidste Halvdel ødelagt Toppen paa de tidlige Sorter og i større eller mindre Grad angrebet de sildige. Det fugtige Vejrlig vil sikkert nu betinge en stor Udbredelse af Angrebet. *Majsbrand*, der ikke tidligere har optraadt i Danmark, er paavist ved Farum i Nordsjælland.

Knoporme har fortsat deres Virksomhed og gjort megen Skade i Kaalroer, Turnips, Runkelroer og til Dels Kartoffler. Larven af *Kaalmøllet* har i nogle Egne, særlig i Jylland, optraadt i stor Mængde og gnavet af Roerbladene, ja enkelte Steder helt afribbet dem. I langt højere Grad har dette dog været Tilfældet med *Kaalorme*, saa Kaal og Kaalroer mange Steder ligefrem er hærget af dem. *Kaallusene* bredte sig, som det tegnede til ved Juli Maanedes Slutning, i en saadan Grad, at Bladene for en stor Del blev ødelagt og sat ud af Funktion. Heldigvis har Kulden og Regnen i Forbindelse med Svampeangreb og Snyltere i Slutningen af Maaneden standset de tre sidstnævnte Angreb; men Roerne har i det Hele lidt saa meget, at Udsigterne for Udbyttet er forringet i betydelig Grad.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for August Maaned indløbet 17 Beretninger, nemlig 9 fra Jylland, 7 fra Sjælland og 1 fra Lolland-Falster.

Korn. Fra Mallingegnen skrives, at en vel kontrolleret Varmtvandsbehandling af Byg med *Stribesyge* (*Pleospora graminea*) nedsatte Spireevnen saa stærkt, at Kornet maatte kasseres som Sædekorn og uafsvampet Saasæd benyttes; Følgen var et Stribesygeangreb paa 10–15 pCt. Et Parti af den samme Saasæd, der afsvampedes ved Nedsænkning i Formalinopløsning, gav en Afgrøde, som var ganske fri for Stribesyge (Hartvig Larsen). Fra Aarhuseggen meddeles om et ualmindelig heftigt Angreb af *Kronrust* (*Puccinia lolii*) paa sildig saæt, endnu ikke helt moden Havre; Marken ligger over 800 m fra nærmeste Korsved-Træ (Kay Petersen). Der klages over *Tvemodenhed* hos Havre, og i den fugtige Periode efter Maanedens Midte er der indtraadt stærk *Spiring* af denne Sædarten i Hobene, ja selv i Toppen af nedliggende, rodfaste Planter.

Rodfrugter. *Bedens Tørforraadnelse* (*Phoma betae*) optræder flere Steder; fra Struereggen er indsendt syge Blomsterstande af Frøroer, tæt besatte med Pyknider af denne Svamp. Paa Kaalroer og Turnips har Kaalbroksvampen begyndt sit Ødelæggelsesværk, der som sædvanlig er mest ondartet paa kalktrængende Jorder og efter fysiologisk sure Gødninger – samt i omsaaede Marker. Fra Ørsted skrives: „Angrebene begyndte først i Maaneden og findes nu næsten i alle Kaalroemarken; paa en Mark med lermuldet, kold Jord, 2 ha, var alle Kaalroerne saa godt som forsvundne inden Midten af Maaneden“ (Jens Hansen). Fra Hammel skrives, at der i to samvørende Sogne i Omegnen ikke fandtes en eneste uangreben Mark, og et Sted, hvor der paa Grund af Sædskifte omlægning var Kaalroer efter Turnips, var Angrebet særlig ondartet (Lauridsen). Fra Holstebro er tilsendt Blade af Turnips, stærkt angrebne af *Cylindrosporiose* (*Cylindrosporium brassicae*), der i Fjor paavistes der for første Gang i Danmark. *Meldug* (*Erysiphe communis*) angives paa Kaalroer fra et Par Steder, og fra Tystofte skrives om et ret stærkt Angreb af *Kaalens Brunbakteriose* (*Pseudomonas campestris*), som breder sig fra Kaalroernes Rod opefter.

Kartofler. Den meget tørre Sommer har begunstiget Angrebet af *Tørpletsyge*, hvorved der først dannes lyst brunlige til brunviolette Pletter i Bladfelterne mellem Nerverne og i Bladfligenes Spidser og Rande, og siden optræder en dyb brunviolet Misfarvning af hele Bladet. Paa flere Steder har denne Sygdom frembragt Pletter og mangelfuld Dækning i Kartoffelmarkerne. Der er her næppe Tale om nogen Parasitisme, som tidligere antaget (*Alternaria solani*), men fortrinsvis om Tørkevirkninger. Iøvrigt har Kartoffeltoppen i Aar haft en sjælden rig Udvikling og usædvanlig lang Blomstringstid. *Stængelbakteriose* (*Bacillus phytophthorus*) synes stadig at optræde godartet, hvorimod der meldes om stærke og udbredte *Skurvangreb* (*Actinomyces scabies*) fra nogle Egne. *Kartoffelskimmelen* (*Phytophthora infestans*) har under det fugtige Vejrlig i Maanedens sidste Halvdel taget stærk Fart: Paa Marker med tidlige Sorter kunde allerede omkring Maanedens Midte træffes de karakteristiske Pletter med sorte, nedvisnede Toppe, og sidst paa Maaneden var mange Steder al Top paa tidlige Sorter faldet, og der kunde – efter Meddelelse fra Aarhuseggen – stedvis træffes Pletter paa Knoldene. I Landsgrav iagttoes d. 17. August et stærkt Angreb paa „Perle von Erfurt“, der bredte sig ind i en tilstødende Afgrøde af Richters Imperator, og i Maanedens sidste Halvdel har næsten alle Meddelere truffet Angreb paa sildige Sorter. Desværre vil Sygdommen nu, begunstiget af Vejret, og ikke mindst fordi man af den lange Tørke og de høje Blaastenspriser de fleste Steder har ladet sig forlede til at undlade Sprøjtning, sikkert brede sig meget. Ogsaa hvor man kun har foretaget en enkelt tidlig Sprøjtning, kan Angrebet nu være ondartet, da det først er sat ind efter Sprøjtnevædskens Forsvinden fra Bladene. I Forevisningsmarken ved Hammel, hvor Skimmelen begyndte at optræde den 18. August, holder de Parceller, der den 28. Juli sprøjtedes med 2 pCt. Kobbersodavædske, sig dog endnu ved Maanedens Slutning uangrebne (Lauridsen).

Foderplanter. Paa Grund af den langvarige Tørke har Udlægsmarkerne taget megen Skade, omend den senere Tids Fugtighed har hjulpet Græsset godt. Fra Lolland skrives: „Tørken har ødelagt Udlægsmarkerne i høj Grad; Omsaaning finder ofte Sted, og det er en Sjældenhed at se en god Udlægsmark, hvor der ikke er radsaaet“ (Engel). Dyb Nedbringning af Udlæget, med Sæden, har i det hele givet de bedste Resultater. Paa den Mark i Oddereggen, hvorfra den i forrige Beretning omtalte, enkelte Galle af *Lucernebrok* (*Urophlyctis alfalfae*) stammede, er anstillet nærmere Undersøgelser med det Resultat, at Sygdommens Arnested fandtes i et Hjørne af Marken, umiddelbart op mod et Gærde. Paa nogle Kvadratmeter var her mange Planter delvis haardt angrebne af Svampen, idet der ved Rodhalsen kunde træffes store, i Jordoverfladen synlige Svulster, der helt omgav Stænglen. Paa den paagældende Mark vil de syge Planter i Hjørnet blive opgravede og ødelagte, hele Skiftet (udlagt 1914) vil blive nedpløjet, og der vil i en Aarrække ikke blive dyrket Lucerne deri. Hidtil er Svampen ikke fundet andre Steder i Egnen. *Kløverens Shivesvamp* (*Pseudopeziza trifolii*) gør paa Studsgaard Forsøgsstation en Del Skade paa Lucerne og er paa Aarhuseggen iagttaget paa Humle-Sneglebælg.

Fra Tystofte er tilsendt Planter af Alm. Solsikke med talrige Sklerotier af *Storknoldet Bægervamp* (*Sclerotinia sclerotiorum*) i Stænglerne; Angrebet foraarsager en pletvis Bortdøen af Solsikkerne i Marken. Fra Farum er tilsendt Han- og Hunblomsterstande af Majs med valnødstore Svulster af *Majsbrand* (*Ustilago maydis*). Denne for Majskulturen meget skadelige Snylter, der ikke tidligere er bemærket i Danmark, kan angribe baade Blomster, Blade og Stængler, ja endog Luftrødder af Majs. Smitten kan finde Sted ved Kornets Spiring, ligesom f. Eks. hos Dækket Bygbrand, men Angrebet rettes dog navnlig mod de ganske unge Planter. Formeringen sker hovedsagelig ved en meget rigelig Knopcelledannelse.

Lyngby, i September 1917.

C. Ferdinandsen.

Kornsorterne. I Havre-Smaaaksene er der nogle Steder fundet en Del Pupper og Puppehylstre af *Frit-fluen* (*Oscinis frit*). I Karup-Eggen har Larven af *Aks-Uglen* (*Hadena basilinea*) optraadt i stor Mængde i Rugen. Ved Skanderborg er der iagttaget et ganske ejendommeligt Angreb i Prenticebygd af *Rug-Blærefoden* (*Limothrips denticornis*): Aksenes Gennemskridning var som Følge af Angreb paa Skeden standset under Skridningen, hvorved der fremkom et Spring mellem Smaaaksene omtrent paa Midten af Akset, ligesom en Del af Stakkene var bøjedede og forvredne. Det samme Angreb er i 1915 iagttaget paa Langeland og ved Frederiksdal, uden at det den Gang lykkedes at finde Aarsagen hertil. I Stevns har *Bladlus* (*Siphonophora cerealis*?) fortsat deres Angreb fra Juli Maaned og gjort en Del Fortræd.

Om *Spurve* (*Passer domesticus*) hedder det fra Aarhus, at de under Høsten begyndte et stort Hærværk i Vintersæd og Byg, men da Sæden kom saa tidligt i Hus, blev det ikke tilnærmelsesvis saa slemt som i 1916.

Kaalroer og Turnips. *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) har fortsat deres Virksomhed og gjort megen Skade i Kaalroer og Turnips. Paa Bernstorf Avlsgaard har de saaledes næsten ødelagt en Mark paa ca. 10 Tdr. Ld. Ved hver Plante fandtes op til 20 Larver, ved enkelte taltes 60 Larver. I Stevns er *Jordlopper* (*Halticider*) optraadt paa de nysaaede Marker til Frøavl; Omsaaning har dog kun undtagelsesvis været nødvendig. Larven af *Kaalmollet* (*Plutella cruciferarum*) har været til Stede overalt, ofte dog kun i mindre Antal. I nogle Egne, særlig i Jylland (Varde, Studsgaard, Grindsted, Vejle) har de gjort Skade, ja har endog enkelte Steder afribbet Markerne. Ved Gandløse er Angrebet, der begyndte i Juli Maaned, taget stærkt til og vedvarede endnu ved Maanedens Slutning. Langt flere Klager lyder der dog over *Kaalormene* (Larver af *Pieris brassicae* og *P. rapae*). Rundt omkring er de optraadt i store Mængder og har mange Steder hærget Kaal og Kaalroer slemt. Fra flere Steder f. Eks. Ringsted hedder det, at de i al Fald har forringet Udsigterne for Kaalroehøsten, der en Tid tegnede saa godt, ret betydeligt (S. Poulsen). Nogle Steder standsede Angrebet i Slutningen af Maanedens slutning som Følge af Regnvejret, andre Steder udbrod der omkring Midten af Maanedens slutning en Svampesygdom (*Entomophthora sphaerosperma*) blandt Larverne, saa de sad indtørrede paa Bladene. Fra Ringsted skrives: „Sommerfluglene flyver endnu og har navnlig, lige til de sidste Dages Regn, fløjet saa talrigt, at det over en Kaalroemark saa ud, som det var Snevejr. Faar vi mildt Vejr nu, er Kaalormeangrebet derfor næppe forbi endnu“ (S. Poulsen). *Kaallus* (*Aphis brassicae*) bredte sig, som det tegnede til ved Juli Maanedens Slutning, i en utrolig Grad paa Kaalroer og Kaal og ødelagde Bladene i en saadan Grad, at Væksten er blevet sat meget tilbage. Heldigvis standsede Angrebet for største Delen ved Maanedens Slutning af Kulden og Regnen i Forbindelse med Angreb i *Bladlusene* af Snyltehvepse (*Aphidius*) og Svamp (*Entomophthora aphidis*). Af *Kaaltægen* (*Strachia oleracea*) har der ved Sorø været stærke Angreb i Turnips. Det i forrige Maanedesberetning omtalte Angreb ved Skanderborg (fejlagtig opført som Angreb af Skjoldbiller) standsedes paa følgende Maade: Da Tægerne væsentlig holdt sig til én Række og gjorde denne færdig, inden de gik til den næste, kom Markens Ejer paa den Tanke, at det kunde lade sig gøre at brænde dem. I dette Øjemed lagde han et Lag godt tør Halm over og paa Siderne af den angrebne Række og satte derefter Ild paa Halmen i Vindhjørnet (Vindretningen var parallel med Rækkerne). Røgen drev imidlertid foran og jagede Tægerne ud, før Ilden kom; han forsøgte derefter at tænde fra den modsatte Ende, og dette gik, da Vinden kun var svag, bedre — havde Vinden været stærkere, vilde Ilden næppe have bredt sig saa hurtigt, som det var nødvendigt; der undslap vel en Del Tæger, men dog ikke saa mange, at de har kunnet anrette nogen synlig Skade siden den Tid (A. M. Sørensen).

Runkel- og Sukkerroer. *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) har ogsaa her fortsat deres Arbejde og mange Steder foraarsaget stor Ødelæggelse, hvorimod *Bedelusene* (*Aphis papaveris*) fremdeles har optraadt meget sparsomt; i Stevns har de dog ikke saa faa Steder gjort en Del Fortræd paa 1. Aars Roer; ved Sprøjtning med Tobaksekstrakt har man imidlertid faaet Angrebet fuldstændig standset.

I **Kartofler** har *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) ogsaa været en Del paa Færde.

Gulerødder. I Varde- og Grindstedegnen har *Krusesyge*, foraarsaget af *Gulerodsbladloppen* (*Trioza viridula*), gjort en Del Skade.

Græsmarks-Bælgplanter. Gnav af *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) er iagttaget i Kløveren. Fra Sorø skrives, at hvor der er ny Kløver, er denne ofte gnavet af dem, men de fleste Steder er Udlægget gaaet til Grunde af Tørken (Lauritz Nielsen). Paa Øtoftegaard i Høje Taastrup har der været Angreb af *Knoporme* (*Agrotis segetum*?) i den udplantede Rødkløver.

Fra Lolland-Falster og Hads Herred klages der over Angreb af *Kløveraalen* (*Tylenchus devastatrix*) i Rødkløveren.

København, d. 7. September 1917.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXXIII. September 1917.

Kaalens Brunbakteriose er meget udbredt paa Kaalroer og Turnips, og *Skurv* optræder almindeligt, saa vel paa Runkelroer og Turnips som paa Kartoffler. Det regnfulde Vejr har begunstiget Angrebet af *Kartoffel-simmel* paa Knoldene. En for Landet ny Kartoffelsygdom, fremkaldt af *Kransskimmel*, er iagttaget paa Fyn.

Knopormene har fremdeles fortsat deres Arbejde i Roe- og Kartoffelmarker. *Kaalfluelarven* har paa sine Steder foraarsaget stor Ødelæggelse i Kaalroer og Turnips. De af *Kaallus* stærkt ødelagte Kaalroer har, som det var at vente, ikke i tilstrækkelig Grad kunnet udnytte de gode Vækstbetingelser.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for September Maaned 1917 kun indkommet 5 Beretninger, nemlig 3 fra Jylland og 2 fra Sjælland.

Rodfrugter. Runkelroerne er stedvis ret stærkt angrebne af *Bederust* (*Uromyces betae*), og *Skurv* er almindelig. I Lyngby er Angrebet af *Mosaiksyge* stærkt baade paa Runkelroer, Fodersukkerroer og Sukkerroer. *Kaalens Brunbakteriose* (*Pseudomonas campestris*) er meget udbredt paa Kaalroer og Turnips, ofte med Udgangspunkt i Kaalfluelarvens Gnav paa Roelegemet; fra Tylstrup er saaledes tilsendt Eksemplarer af Grey Stone, som er kærneraadne og fyldte med Larver og Pupper af Kaalfluen, og det meddeles, at ca. 10 pCt. af Beholdningerne er ødelagte af dette Angreb. Ogsaa fra Studsgaard klages over Ødelæggelser af denne Art. Mange Steder forekommer dog den anden Angrebstype: Bladene ødelægges først, og Roelegemet angribes derpaa fra oven; dette Angreb, der kan give store Partier af Marken et nedtraadt Udseende, er ofte knyttet til Lavninger og vindbeskyttede Steder.

Kartofler. Lærer Kay Petersen, Aarhus, har givet en interessant Meddelelse vedrørende *Bladrullesyge* paa 4 Linjestammer af Magnum bönüm, der viste følgende Udbyttetal og Sygdomsprocenter:

hkg pr. ha i 1916:	hkg pr. ha i 1917:	pCt. bladrullesyge Planter i 1917:
231	338	0
350	225	50
372	250	55
409	188	80

I 1916 forekom enkelte Tilfælde af Bladrullesyge; men de paagældende Planter samt alle mistænkelige opgravedes og fjernedes. Alle Læggekartofler i 1917 var store, udsøgte, ubeskadigede Knolde. Den samme Meddeler skriver om et Angreb af *Knoldbakteriose* paa Richters Imperator: „Angrebet har hovedsagelig primær Aarsag i de stærke Storme dñ 14. og 21. ds. Stænglerne, som paa dette Tidspunkt endnu var grønne og stærke, sled under Stormens Tryk hele tragtformede Huller i Jorden, og samtidig gnavede de sig ind i Knoldene, som hos Richters Imperator sidder tæt samlede om Stænglernes Grund. Knoldene fik derved store, aflange Knusningssaar, og heri tóg Bakteriosen Sæde. Ved Opgravningen havde 5 pCt. af Knoldene fingertykke Saarstriber, der alle var inficerede“. *Almindelig Kartoffelskurv* (*Actinomyces scabies*) er meget udbredt. Udslaget for Sprøjtning, særlig 2 Gange, mod *Kartoffelskimmel* (*Phytophthora infestans*) er meget stort; i Lyngby var saaledes de 2 Gange sprøjtede Kartoffeltoppe endnu ved Maanedens Udgang omtrent helt grønne, medens de usprøjtede var helt nedvisnede (H. Øhlers), og fra Horsens skrives: „Usprøjtede Kartoffler visnede ned ca. 1. Septbr., medens de sprøjtede var helt grønne eller kun viste svage Angreb saa sent som den 26. s. M. (J. Lind). Usprøjtede Kartoffler har i det hele lidt overordentlig af Skimmel paa Tøppen og, omend i mindre Grad, paa Knoldene. Fra Aarhus skrives: „Tøppen paa usprøjtede Kartoffler havde ved Maanedens Udgang Saft i Stænglerne, hvilket viser, at Kartofflerne i Aar kunde have haft en usædvanlig lang Grødetid, men de manglede Blade til at udnytte de gode Vilkaar med. Angrebet paa Knoldene var værst i regntung, iøvrigt udmærket Lermuld – og langt mindre i højtliggende og i lettere Lermuld, der tørrer hurtigere“ (Kay Petersen). Et Par Steder paa Sjælland kunde det iagttages, at en rigelig Tilførsel af Smittemateriale trods Virkningen af Sprøjtning med Bordeauxvædske; begge Steder fandtes nemlig et Parti af Marken nedvisnet ud for Aabninger i det omgivende levende Hegn, medens den øvrige Del af Marken endnu stod med grøn eller dog kun svagt plettet Top. *Fodsyge*, fremkaldt af *Kransskimmel* (*Verticillium albo-atrum*), er bemærket paa Fyn. Tøppen visner ned, og ved Stænglernes Grund fremkommer en hvidlig Skimmelbelægning; de underjordiske Stængeldele raadner ikke. Knoldene bliver faa og smaa; ved Gennemskæring viser de et Bælte af brunlige Prikker og Streger et Stykke under Overhuden. Da dette Angreb ikke tidligere er bemærket i Landet, bedes vore Meddelere i særlig Grad have deres Opmærksomhed henvendt derpaa og eventuelt indsende mistænkelige Kartoffelknolde til nærmere Undersøgelse.

Foderplanter. Rundbælg er ved Horsens stærkt angrebet af *Rundbælgrust* (*Uromyces anthyllidis*). Ved Aarhus er Hundegræs i Maanedens Slutning stærkt spættet af *Duskvamp* (*Dilophia graminis*); i Græsbestanden findes dog hist og her Planter, der er frisk grønne og aldeles sunde.

Lyngby, i Oktober 1917.

C. Ferdinandsen.

Rodfrugter. *Knoporme* (*Agrotis segetum?*) har fremdeles bearbejdet Runkelroer, Kaalroer, Turnips og Kartoffler. Ved Taastrup har *Agersneglen* (*Limax agrestis*) ogsaa været paa Færde i de sidstnævnte.

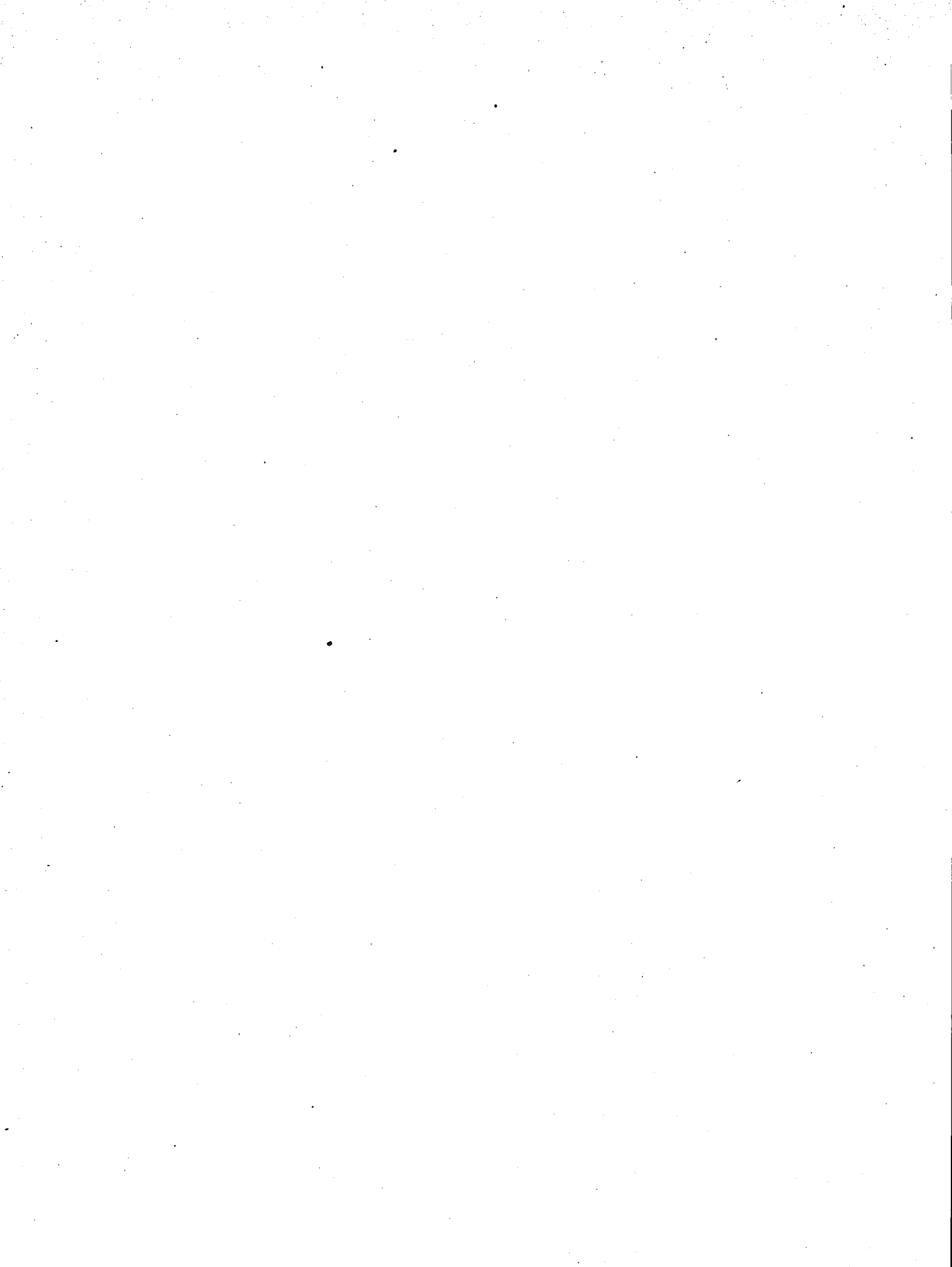
Ved Studsgaard og Tylstrup har Turnips og Kaalroer været stærkt angrebet af *Kaalfluelarver* (*Anthomyia brassicae*), hvis Gnav baner Vej for den nu almindeligt optrædende Brunbakteriose. „Roerne kan“, skrives der fra Tylstrup, „være helt fyldt med Larver og Pupper og er da helt raadne“. Ved Aarhus har *Kaalmøllarven* (*Plutella cruciferarum*) endnu i denne Maaned været til Stede i Kaalroer og Turnips, men har iøvrigt for største Delen forpuppet sig.

Det stærke Angreb af *Kaallus* (*Aphis brassicae*), der ved Lundby vedvarede til omkring Midten af September, men ellers de fleste Steder var forbi i Slutningen af August, har bevirket, at Kaalroer til Trods for de gode Vækstbetingelser, der er til Stede nu, ikke opnaar normal Størrelse, men kun giver en lille Afgrøde. Ved Lyngby fik de stærkt angrebne Kaalroer, der havde mistet Bladene, i Maanedens Løb ny Blade, men blev næsten alle flerhovedede.

Fra Aarhus meddeles, at *Markmusen* (*Arvicola agrestis*) optræder talrigt; „*Lækattene* begynder“, skrives der, „at vise sig ved Husene, hvilket betyder, at Musene flytter ind“.

København, den 5. Oktober 1917.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXXXIV. Oktober 1917.

Maanedens mest fremtrædende Sygdom er *Brunbakteriose* hos Kaauroer og Turnips; paa den sidste træffes ogsaa stærke Angreb af *Hvidbakteriose*. *Bedens Bladpletsyge* er almindelig paa Runkelroer.

Knoporme har fortsat deres Angreb paa Rodfrugterne lige til Optagningen af disse. Et Par Steder er der iagttaget stærke Angreb af *Fritfluellarver* i den nysaaede Rug og Hvede.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Oktober Maaned 1917 kun indkommet 4 Beretninger, nemlig 1 jydsk, 1 fynsk og 2 sjællandske.

Korn. *Græssernes Meldug* (*Erysiphe graminis*) er iagttaget paa Hvede- og Bygplanter, der er fremspirede af spildte Korn; paa de første fandtes tillige Sommersporehobe af *Gulrust* (*Puccinia glumarum*), paa de sidste af *Bygrust* (*Puccinia anomala*).

Rodfrugter. *Skurv* forekommer ret udbredt paa Runkelroer og angives fra Lyngby tillige paa Foder-sukkerroer; „i Kalkforsøget“, skrives der herfra, „fandtes i en kalket Parcel 62 pCt. af Runkelroerne angrebne af Skurv, medens der i en ukalket Parcel kun var 10 pCt. angrebne“ (H. Øhlers). *Rodhals-Galle* (*Pseudomonas tumefaciens*) er truffet paa adskillige Runkelroer paa en Mark ved Skanderborg og paa enkelte Runkel- og Fodersukkerroer i Lyngby. *Bedens Bladpletsyge* (*Ramularia betae*) er almindelig udbredt paa Runkelroer. *Kaalens Brunbakteriose* (*Pseudomonas campestris*) er meget almindelig paa Kaalroer og Turnips; fra Aarhus skrives om et stærkt Angreb paa Kaalroer, hvor ialt 11 pCt. af Planterne var angrebne, at 10 pCt. var plettraadne eller kærneraadne, medens kun 1 pCt. var halsraadne – Angrebepunktet var for den første Gruppes Vedkommende næsten bestandig Knopormegnæv (Kay Petersen). *Hvidbakteriose* (*Bacillus carotovorus*) paa Turnips er ligeledes iagttaget flere Steder, oftest i Forbindelse med sekundær *Fusariose*. *Drueskimmel* (*Botrytis cinerea*) er i Aarhus-egnen iagttaget paa Kaalroer, i Reglen i Forbindelse med Brunbakteriose. Fra nogle Steder klages over, at Gulerødderne revner paa Grund af for hurtig Vækst i den fugtige Periode, og ved Taastrup er iagttaget svage Angreb af *Gulerodssvamp* (*Phoma rostrupii*) paa James (Andersen-Lyngvad).

Lyngby, i November 1917.

C. Ferdinandsen.

Kornsorterne. I en Rugmark ved Ask er der fundet ret stærkt Angreb af *Fritfluellarver* (*Oscinis frit*). Ved Viby er i en nogle og tredive ha stor Hvedemark en Fjerdedel til Halvdelen af Planterne ødelagt af disse Larver. Hveden er saaet efter 2-aarigt Græsleje, opløjet i September; Planterne er, skønt de er saaet i September, endnu megetsmaa, har ikke busket sig, og kan derfor ikke modstaa Angrebet (Greve).

Ved Lyngby har *Krager* (*Corvus cornix*) og *Raager* (*Corvus frugilegus*) i Maanedens Løb gjort megen Skade i den sent saaede Hvede.

Nogle Steder har Korn- og Majsoplæg været stærkt gnavet af »*Krebs*« (*Calandra granaria*); i en Rugbeholdning i Kolding fandtes foruden disse ogsaa en anden Bille, *Silvanus frumentarius*. Affald fra Kornrensning var samme Sted fyldt med *Mider* (*Tyroglyphus* sp.).

Rodfrugterne. *Knoporme* (Larven af *Agrotis segetum*?) har fortsat deres Gnav i de forskellige Rodfrugter. Fra Aarhus skrives, at Angrebet af Knoporme som primær Aarsag til Brunbakteriose i Sommerens Løb har været meget undervurderet. Det ses tydeligt paa de optagne Roer, at Flertallet af Bakteriose-Tilfældene har taget deres Udgangspunkt fra Knopormehuller i Roerne, hvor disse har berørt Jordskorpen. Ved Lyngby har der ved Optagningen af Kaalroerne vist sig stærkt Angreb af *Kaalfluellarver* (*Anthomyia brassicae*). Paa Gulerødder, der hele Sommeren har været fuldstændig fri for Angreb af *Gulerodsfluens* Larve (*Psila rosae*), er der nu ved Optagningen svagt Angreb af denne.

I Nærheden af Ringe er der paa Kaalroer iagttaget et ualmindelig stærkt Angreb af *Agersneglen* (*Agriolimax agrestis*) saa vel paa Bladene som paa Roerne.

Flere Steder har de unge Frø-Kaalroer vist sig stærkt besat med Galler, frembragt af *Kaalgalle-Snudebillen* (*Ceuthorrhynchus sulcicollis*). Ved Skelskør er der tillige iagttaget et ret stærkt Angreb af *Raps-Jordloppens* Larve (*Psylliodes chrysocephalus*). En stor Del af Planterne er gaaet ud dels af dette Angreb og dels af tidligere Angreb af Knoporme.

København, den 9. November 1917.

Sofie Rostrup.

Rettelse til Aargang 1917.

Det i Juli-Oversigten omtalte Angreb af *den plettede Skjoldbille* (*Cassida nebulosa*), skyldtes, som nærmere omtalt i August-Oversigten, *Kaaltaegen* (*Strachia oleracea*).